

## UZASADNIENIE

Decyzją z 26.01.2018 r. Zakład Ubezpieczeń Społecznych I Oddział w Ł. odmówił P. T. prawa do ponownego ustalenia wysokości kapitału początkowego wskazując, że w związku z realizacją przepisów ustawy z 17.12.1998 r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych (Dz.U. z 2016 r., poz. 887) wartość kapitału początkowego ustalonego decyzją z 31.08.2017 r. pozostaje bez zmian. Zakład poinformował wnioskodawcę, że m.in. w okresie 19.04.1975 r. - 30.09.1977 r. z tytułu zatrudnienia w (...) Zakładach (...) przyjęto wynagrodzenie minimalne z uwagi na to, że nie przedłożył on dokumentów potwierdzających faktycznie osiągnięte wynagrodzenie, natomiast wobec tego, że w latach 1981 - 1984 prowadził działalność gospodarczą, do ustalenia podstawy wymiaru kapitału początkowego przyjęto podstawę wymiaru składki na ubezpieczenie emerytalne i rentowe.

Uznając powyższą decyzję za krzywdzącą P. T. złożył od niej odwołanie, wnosząc o jej zmianę i ponowne wyliczenie jego kapitału początkowego na dzień 1.01.1999 r. Odwołujący negował wyliczenie jego minimalnego wynagrodzenia za 1976 r., gdy pracował jako kierowca, argumentując, że często pracował w nadgodzinach oraz, że załączył dokumenty potwierdzające jego stawkę godzinową i zarobki sprzed i po 1976 r., z czego wywodził, że także i w 1976 r. musiały być one analogiczne. Odwołujący zanegował też podstawy wymiaru składek za 1982 r. i 1983 r., argumentując, że w tym okresie prowadził działalność gospodarczą i opłacał składki w należnej wysokości. Argumentował, że z dokumentów z tego okresu wynika, że w 1982 r. podstawa wymiaru wynosiła 33% przeciętnego wynagrodzenia a w 1983 r. 43% przeciętnego wynagrodzenia, tymczasem w decyzji policzono odpowiednio 21,49% w 1982 r. i 20% w 1983 r. Podkreślił, że jest to dla niego krzywdzące ponieważ nigdy nie miał żadnych zaległości w opłacaniu składek na ZUS, a powyższe ustalenia organu rentowego znacznie zmniejszają podstawę wyliczenia jego kapitału początkowego. Odwołujący podkreślił, że nie jest jego winą, że nie ma odpowiednich dokumentów o wysokości jego zarobków, gdyż zasady dotyczące naliczania wysokości emerytury zostały zmienione w czasie trwania jego zatrudnienia, natomiast ustawodawca zezwolił na zniszczenie dokumentów pracowniczych, których obowiązek przechowywania wcześniej spoczywał na zakładach pracy, argumentując, że wobec powyższego nie mógł wiedzieć, że powinien samodzielnie zbierać zaświadczenia o zatrudnieniu i zarobkach.

W odpowiedzi na odwołanie organ rentowy wniósł o jego oddalenie, podtrzymując dotychczasowe stanowisko. W uzasadnieniu organ rentowy wyjaśnił, że wnioskodawca był zatrudniony w (...) Zakładach (...) w okresie 19.04.1975 r. - 30.09.1977 r., w legitymacji ubezpieczeniowej wpisano zarobki z 1977 r., przy czym z porównania kwoty rocznej z przeciętnym wynagrodzeniem miesięcznym wynika, że wpis dotyczy 8 miesięcy i z tego względu przyjęto wpis z legitymacji za okres 1.01.1977 r. - 31.08.1977 r. oraz wynagrodzenie minimalne za okres 19.04.1975 r. - 31.12.1976 r. i 1.09.1977 r. - 30.09.1977 r. Ponadto ZUS argumentował, że do odwołania wnioskodawca załączył kserokopię umowy o pracę ze stawką godzinową, która nie może stanowić podstawy do wyliczenia wynagrodzenia odwołującego w sytuacji, gdy nie zachowały się dane o liczbie przepracowanych godzin.

W piśmie procesowym z 22.03.2018 r. wnioskodawca rozszerzył żądanie w ten sposób, że wniósł o uwzględnienie przy obliczaniu jego kapitału początkowego zarobków z lat 1995 - 1997 /k. 14/.

W piśmie procesowym z 26.04.2018 r. ZUS poinformował, że okres zatrudnieni w PPHU (...) B. U. na 1/2 etatu w okresie 1.05.1996 r. - 31.07.1997 r. jest zaliczony do stażu odwołującego i uwzględnione są również zarobki z tego zakładu (1470 zł w 1996 r. i 1436 zł w 1997 r.), dodając, że okres ten został zaliczony na podstawie poświadczenia ZUS na karcie 28 akt rentowych /k. 20/.

Na rozprawie w dniu 26.09.2018 r. - bezpośrednio poprzedzającej wydanie wyroku - wnioskodawca poparł odwołanie oraz oświadczył, że zgadza się z hipotetycznymi wyliczeniami wykonanymi przez ZUS, wnosząc o zmianę zaskarżonej decyzji, natomiast pełnomocnik ZUS wniósł o oddalenie odwołania.

**Sąd Okręgowy ustalił co następuje:**

Wnioskodawca - P. T. urodził się (...)

Decyzją z 31.08.2017 r. Zakład Ubezpieczeń Społecznych I Oddział w Ł. ustalił P. T. kapitał początkowy na dzień 1.01.1999 r. Podstawa wymiaru kapitału początkowego wyniosła 596,77 zł. Do obliczenia podstawy wymiaru kapitału początkowego oraz obliczenia wskaźnika wysokości tej podstawy przyjęto przeciętną podstawę wymiaru składek na ubezpieczenie społeczne z 10 kolejnych lat kalendarzowych, tj. od 1.01.1975 r. do 31.12.1984 r. Wskaźnik wysokości podstawy wymiaru kapitału początkowego wyniósł 48,88%. Przyjęto okresy składkowe w wymiarze 17 lat, 8 miesięcy i 3 dni, tj. 212 miesięcy, a nieskładkowe łącznie 4 miesiące, 18 dni, tj. 4 miesiące. Kapitał początkowy ustalony na dzień 1.01.1999 r. wyniósł 68685,76 zł (decyzja k. 33-34 akt ZUS).

Do obliczenia wskaźnika wysokości podstawy wymiaru kapitału początkowego ubezpieczonego Zakład przyjął następujące zarobki: za 1975 r. – 22.570 zł, za 1976 r. -14.400 zł, za 1977 r. – 40.669 zł, za 1978 r. -26.110,92 zł, za 1979 r. – 42.281,64 zł, za 1980 r. -48.375 zł, za 1981 r. -29.824 zł, za 1982 r. - 30.000 zł, za 1983 r. -35.100zł, za 1984 r. – 45.600 zł (załącznik do decyzji k. 35 akt ZUS).

W dniu 16.01.2018 r. wnioskodawca złożył do ZUS I Oddział w Ł. wniosek o ponowne ustalenie kapitału początkowego, w którym wskazał, że za 1976 r. zaniżono jego zarobki, argumentując, że w tym czasie wykonywał taką samą pracę jak w 1975 r. i 1977 r., a nadto, że za 1982 r. i 1983 r. nie ma udokumentowanych dochodów wobec czego wnosi o policzenie minimalnego dochodu (wniosek k. 36 akt ZUS).

Zaskarżoną decyzją z 26.01.2018 r. Zakład Ubezpieczeń Społecznych I Oddział w Ł. odmówił P. T. prawa do ponownego ustalenia wysokości kapitału początkowego z uwagi na to, że w związku z realizacją przepisów ustawy z 17.12.1998 r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych (Dz.U. z 2016 r., poz. 887) wartość kapitału początkowego ustalonego decyzją z 31.08.2017 r. pozostaje bez zmian. Zakład poinformował wnioskodawcę, że m.in. w okresie 19.04.1975 r. - 30.09.1977 r. z tytułu zatrudnienia w (...) Zakładach (...) przyjęto wynagrodzenie minimalne z uwagi na fakt, że nie przedłożył on dokumentów potwierdzających faktycznie osiągnięte wynagrodzenie, natomiast w latach 1981- 1984 prowadził on działalność gospodarczą i do ustalenia podstawy wymiaru kapitału początkowego przyjęto podstawę wymiaru składki na ubezpieczenie emerytalne i rentowe (decyzja k. 37 akt ZUS).

W okresie od 18.04.1975 r. do 30.09.1977 r. odwołujący był zatrudniony w (...) Zakładach (...) w Ł. w pełnym wymiarze czasu pracy na stanowisku kierowcy samochodu dostawczego. W tym czasie jego wynagrodzenie kształtowało się w następujący sposób:

- zgodnie z umową o pracę z 19.04.1975 r. otrzymywał wynagrodzenie płatne w sposób i na warunkach przewidzianych w Układzie Zbiorowym Pracy i Taryfikatorze a mianowicie grupa III tj. 6,60 zł za rob. (godz. + 2 zł za pojazd i 38 zł dziennie za konwój, a ponadto otrzymywał premię zgodnie z regulaminem premiowania,
- zgodnie z angażem z 28.01.1977 r. od 1.01.1976 r. jego stawka godzinowa wynosiła 7 zł za godzinę, 2 zł za pojazd i 32 zł dziennie za konwój,
- zgodnie z angażem z 17.03.1977 r. od 16.03.1977 r. jego stawka godzinowa wynosiła 8,50 zł za godzinę, 2,50 zł za pojazd,
- zgodnie z angażem z 17.03.1977 r. od 1.05.1977 r. jego stawka godzinowa wynosiła 8,70 zł za godzinę, 2,50 zł za pojazd,
- zgodnie ze świadectwem pracy z 30.09.1977 r. ostatnio wnioskodawca otrzymywał wynagrodzenie według grupy VI tj. 8,70 zł za rob./godz., a także premię zgodnie z regulaminem premiowania w wysokości 15% i dodatek za prowadzenie pojazdu 2,50 zł

(umowa o pracę k. 5, świadectwo pracy k. 15 akt ZUS, oryginalna dokumentacja osobowa w aktach sprawy w kopercie za kartą 31, a w niej: świadectwo pracy z 30.09.1977 r. k. 5, karta k. 6 angaż z 28.01.1977r., angaż z 17.03.1977 r. k. 14, angaż z 1.05.1977 r. k. 13, angaż z 15.03.1997 r. k. 15, umowa z 19.04.1975 r. na wykonywanie dodatkowych czynności

nie wchodzących w skład obowiązków pracowniczych tj. przyjęcie wykonywania wszystkich czynności spedycyjnych przez kierowcę k. 25, umowa o pracę k. 27)

Z okresu zatrudnienia w (...) Zakładach (...) w legitymacji ubezpieczeniowej wnioskodawcy wpisano zarobki z 1975 r. w kwocie 12.490 zł, a przeciętnym wynagrodzenie miesięczne 2.270 zł, a nadto wpisano zarobki z 8 miesięcy 1977 r. w kwocie 27.845 zł, a przeciętne miesięczne wynagrodzenie w kwocie 3.481 zł. W rzeczony legitymacji brak wpisu o zarobkach odwołującego w ww. zakładzie pracy z 1976 r. (legitymacja k. 30 akt ZUS).

Zakład Ubezpieczeń Społecznych uwzględnił wnioskodawcy okres zatrudnienia w PPHU (...) B. U. na 1/2 etatu w okresie 1.05.1996 r. – 31.07.1997 r. do stażu a także uwzględnił jego zarobki z tego zakładu za 1996 r. – 1470 zł, za 1997 r. – 1436 zł.

(niesporne, a nadto dokumentacja pracownicza k.15, pismo ZUS k. 20).

W latach 1981 – 1984 wnioskodawca prowadził własną działalność gospodarczą i w tym czasie opłacał terminowo składki na obowiązkowe ubezpieczenia społeczne - w 1982 r. podstawa wymiaru składek wynosiła 30.000 zł, za 1983 r. 35.100 zł.

(poświadczenie – k.15 kat ZUS)

W toku postępowania sądowego Zakład Ubezpieczeń Społecznych, w dniu 5.07.2018 r., dokonał hipotetycznego wyliczenia kapitału początkowego w wysokości 71.078,81 zł oraz wskaźnika wysokości podstawy wymiaru z lat 1975 – 1984 w wysokości 52,92% przyjmując do dokonania rzeczonych wyliczeń, że: od 19.04.1975 r. stawki 6,60 zł za godzinę, 2 zł za godzinę za pojazd i 32 zł dziennie za konwój, od 1.01.1976 r. stawki 7 zł za godzinę, 2 zł za godzinę za pojazd i 32 zł dziennie za konwój, od 16.03.1977 r. stawki 8,50 zł za godzinę, 2,50 zł za godzinę za pojazd, od 1.05.1977 r. stawki 8,70 zł za godzinę, 2,50 zł za godzinę za pojazd przy przyjęciu, że otrzymał premię regulaminową 15% tylko we wrześniu 1977 r. (hipotetyczne wyliczenie ZUS k. 34).

Powyższych ustaleń Sąd Okręgowy w Łodzi dokonał na podstawie powołanych dowodów w postaci dokumentów zgromadzonych w aktach sprawy i załączonych aktach emerytalnych wnioskodawcy. Sąd oparł się w szczególności na zachowanych dokumentach ze spornego okresu zatrudnienia w Zakładach (...) w Ł. i na hipotetycznym wyliczeniu emerytury wykonanym przez ZUS. Sąd przyjął za wiarygodne hipotetyczne wyliczenie przez ZUS wysokości kapitału początkowego i wskaźnika wysokości podstawy wymiaru emerytury, które jest zgodne z zachowaną oryginalną dokumentacją osobową wnioskodawcy okresu zatrudnienia w Zakładach (...) w Ł. oraz odpowiada treści przepisów ustawy o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych z dnia 17.12.1998 r. Podkreślić przy tym należy, że wnioskodawca nie wykazał do końca postępowania odwoławczego, że pracował w ww. zakładzie pracy w nadgodzinach, mimo że to na nim jako stronie twierdzącej spoczywał ciężar dowodu w tym zakresie. Nie jest rzeczą sądu zarządzenie dochodzeń w celu uzupełnienia lub wyjaśnienia twierdzeń stron i wykrycia środków dowodowych pozwalających na ich udowodnienie ani też sąd nie jest zobowiązany do przeprowadzenia z urzędu dowodów zmierzających do wyjaśnienia okoliczności istotnych dla rozstrzygnięcia sprawy (art. 232 k.p.c.). Obowiązek przedstawienia dowodów spoczywa na stronach (art. 3 k.p.c.), a ciężar udowodnienia faktów mających dla rozstrzygnięcia sprawy istotne znaczenie (art. 227 k.p.c.) spoczywa na stronie, która z faktów tych wywodzi skutki prawne (art. 6 k.c.) (wyrok Sądu Najwyższego z 17.12.1996 r., I CKU 45/96; wyrok Sądu Najwyższego z 7.10.1998 r., II UKN 244/98).

### **Sąd Okręgowy zważył, co następuje:**

Odwołanie, w świetle zgromadzonego materiału dowodowego, zasługuje na uwzględnienie w części skutkując zmianą zaskarżonej decyzji, natomiast w pozostałym zakresie podlega oddaleniu.

Zgodnie z treścią art. 173 ustawy z dnia 17 grudnia 1998 roku o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych (tekst jednolity Dz.U. z 2018 roku, poz.1270, zwana dalej ustawą emerytalną), dla ubezpieczonych

urodzonych po 31.12.1948 r., którzy przed dniem wejścia w życie ustawy opłacali składki na ubezpieczenie społeczne lub za których składki opłacali płatnicy składek, ustala się kapitał początkowy. Zgodnie z art. 174 ust. 1 ustawy emerytalnej, kapitał początkowy ustala się na zasadach określonych w art. 53, z uwzględnieniem ust. 2-12.

Natomiast zgodnie z ust. 2 art. 174 ustawy emerytalnej, przy ustalaniu kapitału początkowego przyjmuje się przebyte przed dniem wejścia w życie ustawy: 1) okresy składkowe, o których mowa w art. 6, 2) okresy nieskładkowe, o których mowa w art. 7 pkt 5, 3) okresy nieskładkowe, o których mowa w art. 7 pkt 1-4 i 6-12, w wymiarze nie większym niż określony w art. 5 ust. 2.

W myśl ust. 3 art. 174 w/w ustawy, podstawę wymiaru kapitału początkowego ustala się na zasadach określonych w art. 15, 16, 17 ust. 1 i 3 oraz art. 18, z tym że okres kolejnych 10 lat kalendarzowych ustala się z okresu przed dniem 1 stycznia 1999r.

Natomiast w myśl ust. 7 do obliczenia kapitału początkowego przyjmuje się kwotę bazową wynoszącą 100% przeciętnego miesięcznego wynagrodzenia w II kwartale kalendarzowym 1998 r. Ust. 8 powyższego przepisu, stanowi, że przy obliczaniu kapitału początkowego część kwoty bazowej wynoszącej 24% tej kwoty mnoży się przez współczynnik proporcjonalny do wieku ubezpieczonego oraz okresu składkowego i nieskładkowego osiągniętego do 31.12.1998 r.

Z kolei z mocy art. 15 powyższej ustawy o emeryturach i rentach z FUS podstawę wymiaru emerytury i renty stanowi ustalona w sposób określony w ust. 4 i 5 tego samego przepisu przeciętna podstawa wymiaru składki na ubezpieczenia emerytalne i rentowe lub na ubezpieczenie społeczne na podstawie przepisów prawa polskiego w okresie kolejnych 10 lat kalendarzowych, wybranych przez zainteresowanego z ostatnich 20 lat kalendarzowych poprzedzających bezpośrednio rok, w którym złożono wniosek o emeryturę lub rentę. Z kolei ust 3 tego samego przepisu stanowi, że na wniosek ubezpieczonego podstawę wymiaru emerytury lub renty może stanowić ustalona w sposób określony w ust. 4 i 5 przeciętna podstawa wymiaru składki na ubezpieczenie społeczne lub ubezpieczenia emerytalne i rentowe w okresie 20 lat kalendarzowych przypadających przed rokiem zgłoszenia wniosku, wybranych z całego okresu podlegania ubezpieczeniu.

Zgodnie natomiast z art. 15 ust. 2a w/w ustawy, jeżeli nie można ustalić podstawy wymiaru składek w okresie pozostawania w stosunku pracy wskazanym do ustalenia podstawy wymiaru emerytury i renty, za podstawę wymiaru składek przyjmuje się kwotę obowiązującego w tym okresie minimalnego wynagrodzenia pracowników, proporcjonalnie do okresu podlegania ubezpieczeniu i wymiaru czasu pracy. (por uchwałę SN z 7.05.2003 r., III UZP 2/03, OSNAPiUS z 2003 r. nr 14, poz.338)

Należy przypomnieć, że w postępowaniach z zakresu prawa pracy i ubezpieczeń społecznych sąd nie jest obowiązany do poszukiwania dokumentów zatrudnieniowo - płacowych, o które nie zadbała osoba dochodząca świadczenia ubezpieczeniowego. W związku z tym to na ubezpieczonym spoczywał ciężar dowodzenia i udokumentowania podnoszonych twierdzeń. Przy ustalaniu podstawy wymiaru składki wnioskodawca powinien udowodnić, że w spornym okresie uzyskiwał wynagrodzenie w konkretnie określonej wysokości oraz to, że od wynagrodzenia tego była odprowadzana składka (wyrok Sądu Apelacyjnego w Gdańsku z 31.08.2016 r. III AUa 1723/15 LEX nr 2149641).

Wysokość podstawy wymiaru składki na ubezpieczenie społeczne w danych okresach, przyjmowana dla potrzeb ustalenia wysokości świadczeń emerytalno-rentowych, wynikać musi z nie budzących żadnych wątpliwości, spójnych i precyzyjnych dowodów (wyrok Sądu Apelacyjnego w Gdańsku, z dnia 3 grudnia 2015 r. .III AUa 1088/15 LEX nr 1960794).

Jak stanowi § 21 ust. 1 rozporządzenia Ministra Pracy i Polityki Społecznej z dnia 11 października 2011 roku sprawie postępowania o świadczenia emerytalno-rentowe (Dz. U. nr 237, poz. 1412) środkiem dowodowym stwierdzającym wysokość wynagrodzenia, dochodu, przychodu oraz uposażenia przyjmowanego do ustalenia podstawy wymiaru

emerytury lub renty są zaświadczenia pracodawcy lub innego płatnika składek, legitymacja ubezpieczeniowa lub inny dokument, na podstawie którego można ustalić wysokość wynagrodzenia, dochodu, przychodu lub uposażenia.

Należy podkreślić, iż Sąd nie jest związany ograniczeniami dowodowymi określonymi dla dowodzenia przed organami rentowymi, co wynika z treści art. 473 k.p.c. i sprawia, że każdy fakt może być dowodzony wszelkimi środkami, które Sąd uzna za pożądane, a ich dopuszczenie za celowe.

Wskazana regulacja § 21 ust. 1 powołanego rozporządzenia stanowiąca odpowiednik obowiązującego do dnia 23 listopada 2011 roku § 20 rozporządzenia Rady Ministrów z dnia

7 lutego 1983 roku w sprawie postępowania o świadczenia emerytalno - rentowe i zasad wypłaty tych świadczeń wyznacza kierunek postępowania dowodowego, nie oznacza to jednak aby wysokość uzyskiwanego uposażenia nie mogła być wskazana i w inny sposób, tak przy pomocy pisemnych środków dowodowych pochodzących od pracodawcy, czy też nawet dowodów pośrednich, nie wyłączając zeznań świadków - aczkolwiek wskazujących wprost na wysokość wynagrodzenia danego zainteresowanego (tak stanowi m. in. teza wyroku Sądu Najwyższego z dnia 25 lipca 1997r. - II UKN 186/97, OSNAP 1998/11/324, a także wyroki: Sądu Apelacyjnego w Warszawie z dnia 4 marca 1997r. - III AUa 105/97, Apel. W-wa 1997/2/7, Sądu Apelacyjnego w Rzeszowie z dnia 27 czerwca 1995 - III Aur 177/95, OSA 1996/10/32, czy Sądu Apelacyjnego Białymstoku - III Aur 294/93, PS - wkład. 1994/3/6).

Wysokość zarobków, której pochodną jest podstawa wymiaru składki na ubezpieczenie społeczne, jest faktem mającym istotne znaczenie dla rozstrzygnięcia sprawy (art. 227 k.p.c), który w postępowaniu przed sądem może być udowadniany wszelkimi środkami dowodowymi, które sąd uzna za celowe i pożądane. Wysokość uzyskiwanego uposażenia może być zatem ustalana także przy pomocy innych pisemnych środków dowodowych pochodzących od pracodawcy, czy też nawet dowodów pośrednich, nie wyłączając zeznań świadków - aczkolwiek wskazujących wprost na wysokość wynagrodzenia zainteresowanego (por. wyrok Sądu Najwyższego z 25.07.1997 r., II UKN 186/97, OSNP 1998/11/342; wyrok Sądu Najwyższego z 14.06.2006r., I UK 115/06). Przy czym nie jest możliwe obliczanie wysokości emerytury wyłącznie na podstawie twierdzeń wnioskodawcy. Twierdzenia te muszą być udowodnione.

Rzeczą sądu jest dokładne ustalenie wysokości wynagrodzenia otrzymywanego przez ubezpieczonego w danym okresie. Zarobki za poszczególne miesiące i wybrane lata kalendarzowe wykazane muszą być w sposób nie budzący wątpliwości w ściśle określonej kwotowo wysokości i co do odprowadzonych od nich składek na ubezpieczenie społeczne. Nie można natomiast przyjmować wysokości wynagrodzenia opartego wyłącznie na przypuszczeniach, czy też twierdzeniach ubezpieczonego, jak też dowodach niejasnych. Przepisy prawa ubezpieczeń społecznych są normami bezwzględnie obowiązującymi i nie zawierają unormowań pozwalających na ustalanie wynagrodzeń w sposób przybliżony lub prawdopodobny (wyrok Sądu Apelacyjnego w Łodzi z 19.10.2016, III AUa 2185/15, Lex nr 2152862).

Stosunek pracy ma zawsze charakter indywidualny, a określone warunki zatrudnienia mają charakter niepowtarzalny, ponieważ zostały ustalone między pracodawcą i konkretnym pracownikiem (tak wyrok SA w Gdańsku z 6.10.2015 r. III AUa 712/15, Lex nr 1820442)

Przekładając powyższe rozważania na grunt przedmiotowej sprawy, jedynie wynagrodzenie ubezpieczonego ustalone w sposób niewątpliwy, wobec którego nie istnieje wątpliwość, iż zostało ono zawyżone, może być podstawą do ustalenia wskaźnika wysokości podstawy wymiaru emerytury wnioskodawcy a następnie kwoty świadczenia emerytalnego.

Odwołujący wniósł o uwzględnienie do obliczenia wysokości świadczenia, wynagrodzenia, jakie osiągał w okresie zatrudnienia z Zakładach (...) w Ł. w 1976 r. Dlatego, w niniejszej sprawie Sąd przeprowadził postępowanie dowodowe obejmujące dowód z zeznań wnioskodawcy oraz analizę dokumentacji osobowej związanej z ww. spornym okresem.

Zgodnie z ustaloną linią orzecniczą Sądów Okręgowych, Apelacyjnych i Sądu Najwyższego w przypadku braku dokumentacji płacowej istnieje możliwość ustalenia wysokości wynagrodzenia ubezpieczonego w oparciu o dokumentację z akt osobowych, taką jak min.: umowy o pracę, angaże, w których zawarte są dane dotyczące wynagrodzenia uwzględniając tylko „pewne” składnik wynagrodzenia, wypłacane w danym okresie stale i w określonej

wysokości przy przyjęciu wymiaru czasu pracy udowodnionego przez ubezpieczonego co też Sąd Okręgowy w niniejszej sprawie uczynił za okres od 19.04.1975 r. do 30.09.1977 r. (por. wyrok Sądu Apelacyjnego w Białymstoku z 11.12.2017 r. III AUa 1071/16, LEX nr 2423321, wyrok Sądu Apelacyjnego w Gdańsku z 31.08.2016 r. III AUa 1723/15, L., wyrok Sądu Apelacyjnego w Gdańsku z 24.05.2016 r. III AUa 119/16, L., wyrok Sądu Apelacyjnego w Gdańsku z 29.10.2015 r. III AUa 822/15, L., wyrok Sądu Okręgowego w Kaliszu z 18.09.2013 r. V U 466/13, L., wyrok Sądu Apelacyjnego w Łodzi z 12.02.2013 r. III AUa 1024/12, L.).

W ocenie Sądu, w podstawie wyliczenia kapitału początkowego należało uwzględnić wynagrodzenia obliczone na podstawie załączonych do akt ZUS-owskich angaży z okresu 19.04.1975 r. – 30.09.1977 r., przy uwzględnieniu wskazanych tam stawek godzinowych. Sąd w tym zakresie miał na uwadze, że uregulowania angaży w zakresie przyjętych tam stawek wynagrodzenia czyniły możliwym ustalenie wysokości wynagrodzenia przy uwzględnieniu tygodniowej normy czasu pracy i stawki godzinowej. Przyjęto normatywny czas pracy z uwagi na brak dostatecznych dowodów, że wnioskodawca wykonywał pracę ponad przewidziane normy i w jakim zakresie.

Za dokumentacji płacowej ubezpieczonego jednoznacznie wynika, iż w okresie zatrudnienia od 19.04.1975 r. – 30.09.1977 r. ubezpieczony otrzymywał następujące wynagrodzenie:

- od 19.04.1975 r. 6,60 zł za godzinę, 2 zł za godzinę za pojazd i 32 zł dziennie za konwój,
- od 1.01.1976 r. 7 zł za godzinę, 2 zł za godzinę za pojazd i 32 zł dziennie za konwój,
- od 16.03.1977 r. 8,50 zł za godzinę, 2,50 zł za godzinę za pojazd,
- od 1.05.1977 r. 8,70 zł za godzinę, 2,50 zł za godzinę za pojazd.

Zachowana dokumentacja płacowa nie pozwala na przyjęcie, że w całym okresie zatrudnienia wnioskodawca otrzymywał premię regulaminową w wysokości 15%. Zapis w świadectwie pracy o wysokości premii dotyczy tylko września 1977 r., w którym to miesiącu premia ta wynosiła 15%.

W angażu obowiązującym od 16.03.1977 r. pracodawca nie określił wynagrodzenia za konwój – przyznał stawę osobistego zaszeregowania, dodatek za pojazd oraz premię bez określenia jej wysokości. Na podstawie tego dokumentu w sposób jednoznaczny można stwierdzić, iż do 16.03.1977 r. wnioskodawca otrzymywał dodatek za pojazd w kwocie 32 zł dziennie.

Pracodawca nie wskazywał w jakiej wysokości wnioskodawca otrzymuje premie, poza miesiącem w którym zakończył się stosunek pracy. Brak tych danych co do pozostałego okresu zatrudnienia, brak regulaminów premiowania, wynagradzania nie pozwala na jednoznaczne przyjęcie, że w całym okresie zatrudnienia premia ta wynosiła 15%.

Podstawę wymiaru składek za 1982 r. i 1983 r. Zakład przyjął na podstawie zaewidencjonowanych dokumentów. Podstawa wymiaru składek w 1982 roku wynosiła 30.000 zł, zaś w 1983 r. 35.100 zł. Stosunek tego dochodu do przeciętnego wynagrodzenia wynosi odpowiednio 21,49% i 20,21%.

Brak jest podstaw do ustalenia wynagrodzenia wnioskodawcy w wysokości minimalnego wynagrodzenia w okresie, gdy odwołujący prowadził działalność gospodarczą, albowiem w takim przypadku ZUS prawidłowo przyjął wysokość opłacanych faktycznie składek przez wnioskodawcę w latach 1982 -1983 na obowiązkowe ubezpieczenia społeczne z tego tytułu.

Przy takich zasadach wynagradzania w najkorzystniejszej wersji, wskaźnik wysokości podstawy wymiaru kapitału początkowego wyliczony jest wyższy od dotychczasowego bo wynosi 52,92%. Powyższe wyliczenie zostało dokonane przez organ rentowy, a wnioskodawca nie negował prawidłowości tych wyliczeń.

Wobec powyższego Sąd, na podstawie art.477<sup>14</sup>§ 2 k.p.c. zmienił zaskarżoną decyzję w ten sposób, że do ustalenia wysokości kapitału początkowego przyjmuje wskaźnik wysokości podstawy wymiaru kapitału początkowego o

wartości 52,92%, zgodnie z hipotetycznym wyliczeniem ZUS w najkorzystniejszym wariantcie, orzekając jak w punkcie 1 sentencji wyroku, a w pozostałym zakresie odwołanie, jako niezasadne oddalił na podstawie art. 477<sup>14</sup>§1 k.p.c., o czym orzekł w punkcie 2 sentencji wyroku.

(A.P.)

## ZARZĄDZENIE

- 1) Odpis wyroku wraz z uzasadnieniem i pouczeniem o prawie, terminie i sposobie złożenia apelacji doręczyć wnioskodawcy i pełnomocnikowi ZUS.
- 2) Wypożyczyć pełnomocnikowi ZUS akta rentowe, zobowiązując do zwrotu w przypadku złożenia apelacji.

15 października 2018 roku